

Sámedikki ságadoalli Tuomas Aslak Juuso

Sápmelaččaid duohtavuoda- ja soabadankommišuvnna ásaheapmi 28.10.2021

Árvvusadnojuvvon oaiveministtar Sanna Marin ja nuortalaččaid luohttámušolmmoš Veikko Feodoroff, buorit geahččit, media ovddasteaddjit.

Otná beaivi lea mángga dáfus mearkkašahtti sihke sápmelaš ja suomelaš servodahkii. Sámiid duohtavuoda- ja soabadankommišuvdna álggaha viimmát barggustis, man mii leat válmmaštallan guhkká ovttas Sámedikkiin, Nuortalaččaid siidačoahkkimiin ja Suoma stáhta ovddasteaddjiiguin.

Sámedikki ságadoallin mus leat alla vuordámušat kommišuvnna barggu hárrái. Duohtavuoda- ja soabadanproseassa mihttomearrin lea ee. dovdát ja árvvoštallat sápmelaččaide guoski historjjálaš ja dálá olggušteami, mii sisttisdoallá maiddái stáhta suddadanpolitihkka ja vuoigatvuodaide loavkidemiid. Dán lassin proseassas čielggaduvvo, mo dát doaimmat váikkuhit sámiide otná beavve. Duohtavuoda čielggadeami vuodul kommišuvdna berrešii evttohit, mo oktavuoda sámiid ja Suoma stáhta gaska sihke sámiid gaskkas sáhtašii ovddidit boahttevuodas.

Bargonoaddi lea stuoris iige proseassa boade leat álki sápmelaččaide, iige sihkarit suomelaččaidege. Aistton Sámedikki ovddit ságadoalli Tiina Sanila-Aikio: *“Duohtavuoda- ja soabadankommišuvnna ásaheapmi ii leat illu iige vuoitu. Dákkár duodalaš doaibmabidjui álgojuvvo danin, ahte ovddit vuogit bealuštit sámiid guovlluid ja kultuvrraid eai leat reahkkán rievdadit figgamušaid assimileret sámiid váldokultuvrii. Kommišuvnna álggaheapmi lea juogaduvvon morraša boddu didolažžan das, man olusat eai eallináiggiset geargan oažžut vuoigatvuoda.”*

Liikká sávan, ahte dán proseassa čadaheamis lea loahpaloahpas ávki. Sávan, ahte kommišuvnna barggu bokte Sámi álbmot sáhtta giedahallat iežas traumaid sihke kollektiivvalaš ja persovnnalaš dásis. Sávan, ahte duohtavuoda čielggadeapmi ja čalmmustahttin veahkeha maiddái suomelaš servodaga oaidnit historjjá dáhphusaid sápmelaččaid čalmmiiguin ja dan bokte áddet buorebut dálá dili.

Biennáš Jon Jovvna Piera Suvi (Suvi West) dokumeanttas *Eatnameamet - min jaskes dáistaleapmi* gullat mánggaid sápmelaččaid oaiviliid sámeálbmoga dili birra Suomas. Mu mielas dokumeanttas

boahdá čielgasit ovdan sápmelaččaid jietna das, ahte Suoma stáhta ii leat čatnasan doarvái ovddidit sápmelaččaid eamiálbmotrivttiid. Kommišuvnna ulbmilin lea čállit barggustis raportta, masa dat girje doaibmabidjoevttohusaid. Anán hui dehálažžan, ahte mii sáhttit luohttit dasa, ahte dát doaibmabidjoevttohusat šaddet konkrehtalaš doaibman sámiid sajadaga buorideami ovdii Suoma servodaga iešguđet dásiin.

Lean duđavaš, go oaiveministtar Sipilä lei ráđđehusbajis áigge gárvvis álggahit sámiid duohtavuoda- ja soabadanproseassa Suomas. Maiddái oaiveministtar Marin ja su ráđđehus leat čájehan midjiide, ahte sii leat čatnasan dán prosessii, ja háliidan giitit buohkaid proseassa oassebeliid ovttasbarggusteamet ášši hárrái. Sávan, ahte suomelaš servodat boahdá maid viidásabbot čatnasit duohtavuoda- ja soabadanprosessii, ja ahte boahttevuodas sápmelaččat oččošedje eallit sápmelažžan olggušteami haga eaige dárbbasivčče agálaččat rahčat gielaset ja kultuvrraset seailuheami ovdii.

Lohppii háliidan vel sávvat lihkku ja návccaid odne nammaduvvon komissáraide sin bargui.

Giitos eatnat!